

წიგნი ადამიანური ეკონომიკის შესახებ

ბატონი გიორგი მონოგრაფიის შესავალშივე მწვავედ სვამს პრობლემას კაცობრიობის ცხოვრებაში მთელი განვლილი ცივილიზაციების მანძილზე სოციალური სამართლიანობის მიუღწევლობის შესახებ. იქვე მიუთითებს, და სავსებით მართებულად, რომ **მიუხედავად ამ პრობლემის გადაწყვეტით უდიდეს გონებათა დაკავებულიობისა**, სასურველი შედეგისთვის მათ არასდროს მიუღწევიათ. საზოგადოებრივი სიმდიდრის ზრდასთან ერთად, სოციალური სამართლიანობის პრობლემა სულ უფრო ღრმავდებოდა, მდიდრებსა და ღარიბებს შორის ქონებრივი განსხვავება უფრო და უფრო კატასტროფული მასშტაბს იღებდა. ამისი ნათელი დადასტურებაა კაცობრიობის განვითარების მთელი ისტორია. დღეისათვის, XXI საუკუნის დასაწყისში კაცობრიობა, შეიძლება ითქვას, „მშვიდად უცქერის“ მულტმედიონერებისა და მულტმედიარდერების გვერდით ასეულ მილიონობით (მილიარდზე მეტი) ადამიანის სიღატაკეს, მილიარდობით ადამიანის სიღარიბეს.

ბრძენი სოკრატეს მიერ შემჩნეულ პარადოქსებზე უფრო აუხსნელი პარადოქსია ის, რომ კაცობრიობა, მიუხედავად ზიგ-ზაგისებური განვითარებისა, სწრაფად მიდის წინ საერთო პროგრესის გზით, სოციალური სამართლიანობის პრობლემა კი უფრო და უფრო მწვავედება. ჯერ-ჯერობით, სოციალური სამართლიანობის თავლსაზრისით, შედეგი ძალზე არასაკმარისია.

პლატონი და არისტოტელე ქმნიდნენ საზოგადოების მოდელებს, სადაც ყველაზე მდიდარი, ყველაზე ღარიბს მატერიალურად 4-5 ჯერზე მეტად არ აღემატებოდა. დღეს ცალკეულ შემთხვევაში სხვაობა მილიონჯერადიც არის, ზოგჯერ თუ მეტი არა.

სრულიად სამართლიანად ამახვილებს ყურადღებას ბატონი გიორგი იმაზე, რომ საზოგადოების ცხოვრებასი ყველაზე რთული პრობლემა არის განაწილება, რა თქმა უნდა, მატერიალური და სულიერი დოვლათის გონივრული გადიდების პირობებში (გვ. 10).

შესანიშნავად არის ნათქვამი: „**ადამიანმა, ბუნების საოცარმა ქმნილებამ, თვითონ შექმნა ორი სამყარო**“ (გვ. 10): პირველი – სიკეთისა და პროგრესისა, მეორე ის, რომელსაც კაცობრიობა მიჰყავს ჩიხისკენ, თვითგანადგურებისაკენ (გვ. 11). იგი აკეთებს დასკვნას, რომ „ახლოვდება ჩიხური მდგომარეობა.“ უადგილო არ იქმნება აქ ამონარიდი რ. კ. ბალანდი-

ნის წიგნიდან „ასი უდიდესი გენია“ (რუსულ ენაზე): „ვის აძლევს უპირატესობას თანამედროვე ფართო საზოგადოება? - ე. წ. მასობრივი კულტურის წარმომადგენლებს, პოპ-არტისტებს, მომღერლებს. ეს ფენომენი ნიშანდობლივია. ის გავს საზოგადოების მძიმე დაავადების დიაგნოზს.“ (დასახელებული წიგნი, გვ. 6).

თავიდანვე უნდა ვთქვა, გ. მაღაშხიას წიგნს კაცობრიობის ისტორიაში 100 დიდ წიგნს შორის თუ არ ეკუთვნის ადგილი, იგი ას დიდ ეკონომიკურ წიგნს შორის, ჩემი ღრმა რწმენით, უთუოდ შეიძლება დასახელდეს.

ავტორი მიუთითებს, რომ უმნიშვნელოვანესი სფერო, სადაც ნათლად ვლინდება კაცობრიული ცხოვრების წინააღმდეგობანი და მანკიერებანი არის **ეკონომიკა**. ამიტომ აკეთებს დასკვნას: „პირველი რიგის ამოცანაა ის გახდეს ჭეშმარიტად ადამიანური, სამართლიანი და ზნეობრივი, ბოროტებისგან თავისუფალი“. ჩიხში შევიდა ადამიანის **ურთიერთობა ბუნებასთან**, რომელიც ბუნების სიმდიდრის და მოწყალების სანაცვლოდ, ხდება უგუნური და დაუნდობელი (12). ბატონი გიორგი ფიქრობს, რომ **თანამდროვე საბაზრო ეკონომიკის** პირობებში არ ჩანს კაცობრიობის მანკიერებებისაგან გასათავისუფლებლად შემდგომი ნაბიჯების გადადგმის შესაძლებლობა. აქ შეიძლება დავიმოწმოთ დიდი ბიზნესმენისა და ეკონომისტის, საბაზრო ეკონომიკის ერთ-ერთი ცნობილი იდეოლოგის ჯ. სოროსის მოსაზრება: „აულაგმაში კაპიტალიზმი უფრო დიდი საფრთხეა კაცობრიობისთვის, ვიდრე ტოტალიტარული კომუნიზმი“. სოროსიც და გიორგი მაღაშხიაც ობიექტურად იძულებულნი არიან რეალობას თვალი გაუსწორონ და იფიქრონ და სხვებსაც ჩააგონონ საზოგადოების უკეთესი მომავლისათვის ბრძოლის აუცილებლობა. ეს იყო, არის და იქნება სოციალურ-ეკონომიკური მეცნიერებათა და მათ ღირსეულ წარმომადგენელთა დიდი ამოცანა, რომელთა შორის, ჩემი ღრმა რწმენით, ბატონ გიორგის ერთ-ერთი მოწინავე ადგილი ეკუთვნის.¹ ასეთ შეფასებაში, ვფიქრობ, დამეთ-

¹ საბედნიეროდ, მაღალი დონისა და ფართო მასშტაბის მეცნიერ-ეკონომისტები კიდევ არიან საქართველოში. მათზე, რა თქმა უნდა, აქ არ ვისაუბრებ. მაგრამ არ შემოიძლია არ დავასახელო, ჩვენგან უდროოდ წასული, ბატონი თამაზ ჩიკვაძე, რომლის შემოქმედება ღრმად შესწავლას და სათანადოდ დაფასების საჭიროებს. იმედია, ქართული ეკონომიკური მეცნიერება ამას გააკეთებს.

ანხმება ყველა, ვინც ბატონი გიორგის მეცნიერულ შემოქმედებას კარგად იცნობს, რომელიც გარკვეულწილად რეზიუმირებულია წიგნში, რომელსაც აქ განვიხილავთ.

ბატონი გიორგი, მხოლოდ იმ ეკონომიკურ სისტემას თვლის პროგრესულად, ცივილიზებულიად, რომელიც „სიკეთის, კეთილდღეობის მატარებელია ყველასათვის და არა მოსახლეობის ცალკეული ფენისათვის...“ (გვ. 12).

ეკონომიკური და სოციალური ურთიერთობების პრობლემები ნაშრომში განხილულია საერთო საკაცობრიო ფასეულობებთან კავშირში. ამ ასპექტით განიხილება ჰუმანურობის საზომები, კაცობრიობის იდეალები, ისეთი საზოგადოების შექმნის პერსპექტივები, გზები, რომლებიც პასუხობენ ყველა ქვეყნის ხალხების მისწრაფებებს. ავტორი ხელმძღვანელობს ჯერ კიდევ ანტიკური ეპოქის დიდი ფილოსოფოსის პროტაგორას მიერ შემოთავაზებულ დებულებით, რომ ადამიანი არის ყველაფრის საზომი და თვითმიზანი სოციუმში (გვ. 13). იგი აკეთებს დასკვნას, რომ „ადამიანის განვითარების დონეზე, მის ინტელექტზე არის დამოკიდებული ეკონომიკის, კულტურის, პოლიტიკის და ა. შ. მდგომარეობა“ (გვ. 13). იქვე ხაზს უსვამს უკუკავშირებს (რეფლექსურობას) - ეკონომიკის უკუშემოქმედებას განვითარების მიმდინარეობაზე, ადამიანისა და მის მიერ შექმნილი ობიექტური გარემოს, მთელი გარესამყაროს ურთიერთმოქმედებას (გვ. 14).

თანამედროვე და მით უმეტეს ადრინდელი, საზოგადოებების, სოციალურ-ეკონომიკური სისტემების პროგრესულობას, ჰუმანურობას ავტორი იხილავს სამართლიანობის თვალსაზრისით და ანალიზის შედეგად აკეთებს დასკვნას, თუ რატომ არ იქნებოდა სწორი კაცობრიობის განვლილი ისტორია და დღევანდლობა შეგვეფასებინა, ისეთ სისტემად, როგორსაც იმსახურებს მაღალგანვითარებული საზოგადოება, პროგრესული კაცობრიობა.

ავტორი საზოგადოების სრულყოფის, ღირსეული სოციალურ-ეკონომიკური სისტემის აშენების აუცილებელ პირობად თვლის ადამიანის განთავისუფლებას პირველ რიგში ეკონომიკური ადამიანის თვისებებისგან, რომელიც ძირითადად მოტივირებულია საქმიანობის კომერციული ინტერესებით, პატივმოყვარეობით, ქედმაღლობით (როგორც ცნობილია, ქრისტიანულ რელიგიაში ადამიანის სწორედ ეს თვისებები ითვლება დიდ ცოდვებად). მისი აზრით, მიზანი უნდა იყოს ადამიანის გადაქცევა ნამდვილ ადამიანად. თანამედროვე ადამიანთა, რომელთაგან ბევრი ყოველგვარ სისაძაგლეს

ჩადის თავისი მიზნის, მათ შორის ანგარებითის, დასაკმაყოფილებლად, ადამიანურ ადამიანად გადაქცევა. შესაბამისად, საზოგადოების, ყველა სფეროს, მათ შორის ეკონომიკის, ჰუმანიზაცია არის თანამედროვე და მომავალი თაობების უპირველესი და უმნიშვნელოვანესი მიზანი და ამოცანა. ამის შემდეგ, ავტორის აზრით, ყველაფერი თავის ადგილზე ლაგდება (14). თუმცა, ყოველივე ეს ძალზე რთულია და სწორედ ამისი დადასტურება საზოგადოების განვითარების მთელი ისტორია. მაგრამ მაინც ეს ავტორს შესაძლებლად მიაჩნია. მისი აზრით, **ეს იქნებოდა რევოლუცია კაცობრიობის ცხოვრებაში**. ამასთან დაკავშირებით, გიორგი განასხვავებს ნეგატიურ და პოზიტიურ რევოლუციებს. ინგლისის, საფრანგეთის ბურჟუაზიული, აგრეთვე, ე.წ. სოციალისტური რევოლუციები, რომლებმაც შეიწირეს ადამიანების უზარმაზარი რაოდენობა და თაობები აქციეს უბედურად, დაამახინჯეს ისტორიის ნორმალური მსვლელობა ნიექუთენება პირველთ. თუმცა, იქვე შენიშნავს, რომ **ეს რევოლუციები იყო ისტორიის მანკიერებაზე რეაქცია, ძვირად რომ დაუჯდა კაცობრიობას**. პარალელურად იხილავს ჰუმანურ მშვიდობიან რევოლუციებს, რომლებიც თითქმის უმსხვერპლოდ განხორციელდა, ამავე დროს, ძირეული თვისებრივი ცვლილებები მოახდინეს ადამიანის შეგნებაში, მეცნიერებაში, ტექნიკაში, მთელს საზოგადოებრივ ცხოვრებაში. ასეთი იყო მეცნიერულ-ტექნოლოგიური რევოლუცია, რევოლუციური ნახტომები შემეცნების, კულტურის, აზროვნების სხვადასხვა სფეროში.

ჭეშმარიტად მიგვაჩნია ის, რომ საერთოდ განვითარება არ არსებობს წინსვლა-უკანსვლის, თანმიმდევრობისა და ნახტომების, შემთხვევითობებისა და აუცილებლობების ისტორიული ზიგზაგების გარეშე.

აქვე ავტორი აკრიტიკებს ყოველგვარი რევოლუციის უარყოფილებას, რომლებსაც ისტორიის მსვლელობის ლოგიკა არ ესმით, რაშიც მას ვეთანხმებით. ბატონი გიორგის მიხედვით, კაცობრიობას აქვს მნიშვნელოვანი რესურსები ძირეული პროგრესული ცვლილებებისთვის. ეს საზოგადოების მოწინავე ინტელექტუალურ-ელიტური ნაწილია, რომელიც ყოველთვის მისდევდა და იცავდა ცხოვრების ყველაგაუსვლელ ფასეულობებს – სიკეთეს, ჭეშმარიტებას, ზნეობრივს, სამართლიანობას, პატიოსნებას, ზომიერებას, მშვენიერებას, როგორც ცხოვრების მოწყობის საფუძველს. კაცობრიობის საუკეთესო ნაწილი ყოველთვის მისდევდა ამ ფასეულობებს.

პრობლემა მდგომარეობს იმაში, რომ ყველა ადამიანი შეიგნოს და გაითავისოს ეს ფასეულობანი და გაიხადოს ის სახელმძღვანელო იდეებად, პრინციპებად. კაცობრიობის მიერ განვლილი მთელი გზა ძირითადად იყო გზა პროგრესისაკენ, მაგრამ ისტორიის სიმკაცრის გამო, ის სამართლიანობის, ზნეობრიობის თავისუფლებისათვის მებრძოლი ადამიანების რაოდენობით, მათ მიერ საზოგადოებაში მოპოვებული შედეგებით არ გვანებიერებდა.

რაც შეეხება კაცობრიობის განვითარების თანამედროვე ეტაპს, ბატონი გიორგის შეხედულებით: „აშკარად შეინიშნება ცივილიზაციის კრიზისი, განსაკუთრებით „საბაზრო ცივილიზაციისა“, სულ უფრო ცხადი ხდება იმის მიზანშეუწონილობა, რომ საზოგადოება ცხოვრობდეს ბაზრის კანონებით. ამ კანონების მოქმედება უნდა შეიზღუდოს ზედმიწევნით საბაზრო სფეროთი. უნდა იქნეს გაცნობიერებული საბაზრო ურთიერთობების ისტორიული ხასიათი. ცხოვრების სხვადასხვა სფეროების - ეკონომიკის, პოლიტიკის, კულტურის, ეკოსფეროს, მორალის და ა. შ. ურთიერთგადახლართვა ქმნის საშიშროებას პროგრესისა და ცივილიზაციისთვის.

უფრო მეტიც, ავტორის აზრით, ეკონომიკისა და სოციალური ცხოვრების მანკიერებათა აღმოფხვრის თანამედროვე შესაძლებლობანი არ არის გამოყენებული. მისი დასკვნით: „ცხოვრება თანამედროვე მსოფლიოში არაფრით არ შეიძლება მიჩნეულ იქნეს როგორც ადამიანის ღირსებების შესაბამისი“ (გვ. 17). ამასთან, ავტორის აზრით, „საბაზრო ეკონომიკა თვით, თავისი განვითარების ლოგიკით ამზადებს ნიადაგს უფრო სრულყოფილი, ჰუმანურ სისტემაზე გადასასვლელად“ (გვ. 18). აქ მთავარი როლი უნდა შეასრულოს ეკონომიკური ადამიანის მეტამორფოზმა, გარდაქმნამ ადამიანურ ადამიანად“ (18).

ავტორის აზრით, ასეთი ცვლილებების ძირითადი პირობაა კაცობრიობის მიერ დაგროვილი ინტელექტუალური და სულიერის (ზნეობრივი) პოტენციალი.

არცერთი კეთილი ნების ინტელექტუალური ადამიანისთვის არ უნდა იყოს სადავო ბატონი გიორგის მოსაზრება, რომ: „ზნეობრიობა და სამართლიანობა - უმაღლესი ფასეულობებია“ (გვ. 18), რომ სამართლიანობის ფორმულა მარტივია: ყველა უნდა ღებულობდეს კუთვნილ სიკეთეს (დოვლათს), არავინ არ უნდა იღებდეს იმას, რაც არ ეკუთვნის, არაკუთვნილს, დაუმსახურებელს. ასეთი პრინციპით ხე-

ლმძღვანელობა მიაჩნია ბატონ გიორგის ჭეშმარიტებისაკენ, სამართლიანობისაკენ, ადამიანური ეკონომიკისა და ცხოვრებისაკენ მიმავალ გზად. მაგრამ ამ ფორმულის რეალიზაცია, სასურველი დონით, ხარისხით კაცობრიობის მთელი განვლილი ისტორიის მანძილზე შეუძლებელი აღმოჩნდა, აქეთკენ გზა - მეტად რთული და გაწვლილი. მას უახლოვდება კაცობრიობა, მაგრამ ძალიან ნელა, დაჩქარების აუცილებლობა, აშკარაა. ბატონი გიორგის აზრით, მასზე იქნება დამოკიდებული ახალი ცხოვრება, ახალი ეკონომიკის დაფუძნება (გვ. 19). ჩემი ღრმა რწმენით, იგი სავსებით სამართლიანად მიიჩნევს თანამედროვე ეკონომიკური ურთიერთობების, საერთოდ, საზოგადოებრივი ცხოვრების ერთ-ერთ ყველაზე მთავარ მანკიერებად დოვლათის განაწილების მანკიერ სისტემას. ამიტომ გვთავაზობს მისი მექანიზმის მანკიერების საყოველთაო გაგებას, განაწილებისა, რომლის მეშვეობით ერთნი იღებენ დაუმსახურებელ შემოსავალს, მეორენი (დიდი უმრავლესობა - გ. ყ.) ვერ ღებულობენ კუთვნილს. ავტორის აზრით, ეს პქმნის ერთ-ერთ ყველაზე საშიშ ქაოსს, წინააღმდეგობას კაცობრიობის ისტორიაში, რაც დღემდე ბატონობს. ცხოვრების დიალექტიკა იმაშია, რომ ყველაფერი ეს არ შეიძლება იყოს და არც იქნება მარადიული (გვ. 19).

ვფიქრობთ, რომ მსოფლიო მასშტაბით ეკონომიკური განვითარების მიღწეულ დონეზე, სამსართულიანი განაწილების შემთხვევაში, დედამიწის მოსახლეობას მთლიანად და ცალკეულ ქვეყნებშიც (გამონაკლისის გარდა) სხვადასხვანაირად კარგად, მაგრამ ნორმალურად შეუძლია იცხოვროს. მაგრამ, როდესაც ზოგიერთ ქვეყანაში ყველაზე მდიდარი 10% ყველაზე ღარიბ 10%-ზე 100-ჯერ და მეტადაც მდიდრულად ცხოვრობს, ხოლო ათასობით უმდიდრესი ადამიანი მსოფლიოს მაგალითზე ღატაკ ადამიანზე მილიონჯერ და მეტ სიმდიდრეს ფლობს, რომელ სამართლიანობასა და ზნეობაზე შეიძლება საუბარი. სამწუხაროდ, ასეთია კაპიტალიზმისა და საბაზრო ეკონომიკის განვითარების შედეგები დღემდე.

უფრო, რომ შემოვიზღუდოთ და სიმდიდრის ფლობა მხოლოდ ინტელექტუალური წრის ფარგლებში განვიხილოთ, აი, რას დავინახავთ: მსოფლიოს უდიდესი გენიოსები - ისტორიის მანძილზე ყველაზე დიდი ასი გენიოსიდან, ყველაზე დიდი ასი მოაზროვნეიდან, ყველაზე გენიალური 100 წიგნის ავტორიდან არცერთი არ ყოფილა მილიონერი (თუ ვინმე მონახავს ერთ

ან ორს, ის გამონაკლისად ჩაითვლება და არა კანონზომიერებად); ხოლო თითქმის ყველა განვითარებულ ქვეყანაში ასობით პოპმოდერალი და არტიტი მულტიმილიონერია, რაც შეეხება ხელოვნების ვარსკვლავებს, ამ მხრივ ჩვენც ძალიან „მდიდრები“ ვართ. თუ ვინმე მეტყვის, რომ მე ხელოვნების წინააღმდეგი ვარ, არა ბატონო, პირიქით, მე იმისი წინააღმდეგი ვარ, რომ დღეს, კარუხოზე, შალიაპინზე, სარაჯიშვილზე, პავაროტიზე და მრავალ სხვაზე უფრო მეტი პოპულარობით სარგებლობენ ე. წ. პოპმოდერლები. რაც კიდევ უფრო საოცარი და უსამართლოა, მათ მეტი დაფასებაც აქვთ. რა თქმა უნდა, მათ თავიანთი ადგილი აქვთ ხელოვნებაში, მაგრამ სწორედ ის ადგილი უნდა მიეკუთვნოთ და არა ის, რაც უკავით..

სრულებით არ მინდა გადავაჭარბო ნაშრომის შეფასებაში, თუმცა, ძალიანაც რომ მინდოდეს, ამას, ალბათ, ვერ მოვახერხებ, იმდენად ღირებულ და ორიგინალურ ნაშრომთან გვაქვს საქმე. ავტორს არა მარტო შევეყვართ ცნობიერების, შესამეცნებელი მოვლენების, ობიექტების უსიერ ტევრში, არამედ, რაც კიდევ უფრო მნიშვნელოვანია, იგი გვაწვდის საოცარ ინტელექტუალურ საზრდოს, ზღვა მასალას, ორიგინალურ, ავტორისეულ იდეებს, შეფასებებს, დებულებებს, დასკვნებს და ამით ძალუმაღ გვიბიძგებს ახალ-ახალი შემეცნებითი პორიზონტებისკენ. იქვე უჩვენებს ან მიანიშნებს გზებს უფრო ღრმა აზროვნებისკენ, ერთდროულად გვთავაზობს ახალ შესამეცნებელ მოვლენებს, ობიექტებს და შემეცნების მეთოდებსაც, გვაცნობს პრობლემაზე მეკლევართა მიერ მიღწეულ შედეგებსაც. ამასთან, მისეული მიდგომა, ხედვა, კვლევის მეთოდი სრულიად განსხვავებული, ნოვატორულია და, ამდენად, კრიტიკულადაც განგვაწოებს მათ მიმართ, გვიბიძგებს თვითონ ვიფიქროთ, ვიაზროვნო მის მიერ წამოწეულ პრობლემებზე, ცდილობს გაგვიხადოს თანამოაზრე, შემეცნების პროცესის თანამონაწილე, შესაძლებლობების ფარგლებში, გამოგვამხეურებინოს საკუთარი ინტელექტუალური პოტენციალიც. ამასთან, კვლევის პროცესში იგი სათავეს უდებს ახალ-ახალ აზრებს, მიდგომებს, მიზნებს უსახავს მთელს ეკონომიკურ მეცნიერებას.

ერთი შეხედვით, მკითხველს შეიძლება მოეჩვენოს, თითქოს ავტორის შეხედულებები, აზრები ნაკლებად რეალურია, იმდენად მაღალმატერიებზე და იდეებზეა მსჯელობა, მაგრამ ეს მხოლოდ ერთი შეხედვით. ვინც ღრმად ჩაუფიქრდება წიგნში გამოცემულ აზრებს - საოცარი აზროვნების წინაშე აღმოჩნდება, მა-

გრამ ამის გასაგებად, აღიარებისათვის აუცილებელია ბ-ნი გიორგის ფორმულის - „აღადმიანური აღადმიანი“ პერიფრაზი რომ გავაკეთოთ, მკითხველი, შემფასებელი იყოს „მეცნიერული მეცნიერი“, ჭეშმარიტების მაძიებელი მოაზროვნე, რასაც მეცნიერება მეცნიერისგან მოითხოვს, და არა მეცნიერის მანტიის ფორმალური მატარებელი.

წიგნის არსებითად შესასწავლად და შესაბამისი შეფასების გასაკეთებლად დიდი შრომა, უნარი და დროა საჭირო. ეს ნაშრომი არის ფაქტიურად რეზიუმე, ბატონი გიორგი მაღაშხიას ნახევარსაუკუნოვანი ინტენსიური მეცნიერული მუშაობის გარკვეული შეჯამება. აქ ხშირად აზრები თეორემების სახით არის გადმოცემული, რომელთაც არა მხოლოდ თვითონ ასაბუთებს, არამედ მკითხველსაც ხდის თანამონაწილედ. ხშირად აზრები ისეთი განმაზოგადებელი თეორემის ხასიათისაა, რომ უნებლიედ, ინტუიციურად გაგონდება დიდი ბერძენი ფილოსოფოსისა და მათემატიკოსის პითაგორას თეორემა, საიდანაც მათემატიკოსებმა დღემდე ხუთასზე მეტი თეორემა მიიღეს და დაამტკიცეს, ძიება კიდევ გრძელდება. ისიც მართალია, რომ ყველა მეცნიერებაში, მათ შორის, ცხადია, ეკონომიკურშიც, ღრმა აზრი ახალ აზრებს ჰბადებს, რომელთაც დასაბუთება სჭირდება. ასეთ ნაწარმოებად ეკონომიკურ მეცნიერებაში პირადად მე სწორედ ბატონი გიორგის ეს წიგნი მიმაჩნია.

ვფიქრობ, ზემოთ ნათქვამში დამეთანხმება პრობლემით დაინტერესებული ყველა ობიექტური, მიუკერძოებელი, სათანადო დონის მკითხველი, ვინც ნაშრომს ღრმად გაეცნობა.

ასეთი თეორიულ-მეცნიერული ღირებულებების მქონე ნაშრომის წაკითხვის შემდეგ, ბუნებრივია მკითხველს დაებადება კითხვა დღეს წიგნის ბაზარზე არსებული ეკონომიკური ლიტერატურის ავ-კარგიანობის შესახებ. მე, როგორც ქართული ეკონომიკური მეცნიერების გულშემატკივარს, ძალიან მაწუხებს ეს პრობლემა. დარწმუნებული ვარ, ჩემზე არანაკლებად აწუხებს ბევრ ეკონომისტ-მეცნიერსა და კვალიფიციურ სპეციალისტს, რომ საქართველოში გამოცემული ეკონომიკური ლიტერატურის დიდი ნაწილი, თუ უდიდესი არა, მინიმალურადაც ვერ პასუხობს მათზე მოთხოვნის გინდება აზრი, რომ სწორედ სამეცნიერო-პედაგოგიურ საქმიანობაში, სადაც მთავარია ჭეშმარიტების ძიება, დაუფლება და ზეპირად თუ წერილობით თაობებისათვის, საზოგადოებისათვის გადაცემა, უნდა დამკვიდრდეს წესრიგის უზენაესობა, რაც ჯერ ჯიდევ მე-7 საუკუნეში

ჩვენს ერამდე გვიქადაგა დიდმა ბერძენმა ბრძენმა სოლონმა, – საზოგადოებას მიეწდოს მხოლოდ ის ინტელექტუალური საზრდო, რომელიც მისთვის სარგებლობის მომტანია. ამ ჭეშმარიტებისთვის ხაზგასმა შთამაგონა ბატონი გიორგი მაღაშხიას წარმოდგენილმა წიგნმა, რომლის მეტ-ნაკლებად შესადარი ნაშრომების რაოდენობა, სამწუხაროდ, უკიდურესად შეზღუდულია ქართულ ეკონომიკურ ლიტერატურაში. ამ დროს ბაზარი გავსებულია მდარე ღირსებების მქონე და ზოგჯერ, სრულიად უსარგებლო წიგნებით. მაგრამ ყველაფერი მუქ ფერებში არ უნდა წარმოვიდგინოთ. მეცნიერული ხარისხით წიგნების აღნიშნულ უკიდურეს პოლუსებს შორის სივრცე, საბედნიეროდ, უკა-

ვია, ნორმალური ღირებულებების მქონე ინტელექტუალურ პროდუქციას, თუმცა ეს ფაქტი ვერ ამართლებს წიგნის ბაზარზე არსებულ დღევანდელ, რბილად რომ ვთქვათ, არასახარბიელო მდგომარეობას.

ყოველივე აღნიშნულის ფონზე, ბატონი გიორგი მაღაშხიას წიგნი: „ადამიანური ეკონომიკა, ეკონომიკურ-ფილოსოფიური დისკუსი, II პროგრესი და გადარჩენა, ადამიანი გზაშესაყარზე“, მიმაჩნია ქართული ეკონომიკური ლიტერატურის, და არა მარტო ქართულის, დიდმნიშვნელოვან შენაძენად.

გურამ ყუფუნია